

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kultúrpolitika Wlassicsova.

Veru sa musí každý chladnokrevne rozmýšľajúci človek začudovať nad zaslepenosťou tých našich vlastiotcov, ktorí v politike kultusministra Wlassicsa nachádzajú akúsi šalamúnsku múdrosť. Nuž ale to už tak býva, že zaslepený človek aj tie najväčšie hlúposti víta s jasotom a obdivom ako samé zázraky vípu.

Pri rozpočte ministerstva kultu pochválil sa p. Wlassics, že koľko nastaval už štátnych škôl, koľko zariadil staníc učiteľských na štátnych školách, koľké konfesionálne školy podporuje — bo zoštátniť ich ešte pre nedostatok peňazí nemôže. A toto vraj všetko slúži už jeho kultúrpolitike ku zmocneniu jednotného maďarsko-národného štátu. Ponosoval sa ďalej, že jeho vlastenecké ciele nepochopujú tie ľudové časopisy, ktoré napádaly ho pre najnovšie nariadenie jeho o spolkoch pre mládež. On vraj chcel korunu položiť na doterajšie práce svoje týmito spolkami, lebo na zreteľ mu bolo, aby novší odrosť krajiny od 3-ho už roku choval sa v maďarských útulňach, od 6-ho roku v maďarských ľudových školách, od 12-ho roku v maďarských opakujúcich hospodárskych školách, a od 15-ho až do 20-ho roku potom v tých maďarských spolkoch pre mládež. Takto chcel vraj zariadiť výchovu novšieho odrostu bez ohľadu na rozdiel náboženský a národnostný v oných maďarských ústavoch ľudových. Takto chce vraj potvrdiť a udržať hegemoniu (prednosť vládnú) maďarského kmenu.

Na prvý pohľad tieto plány Wlassicsové pozdávaly by sa každému. Je celkom prirodzené, že kultusminister Uhorska bedlí nad udržaním kmenu štátotvorného a panujúceho. Takto jednať

káže štátnikom našim záujem krajiny, teda záujem nás všetkých.

Ďalej aj ten spôsob, akým minister to udržanie panujúceho kmenu maďarského prevádzať chce, zdá sa veľmi podareným a cieľuprimeraným. Keď sa dieťa od tretieho roku až po dvadsiaty privykáť bude len maďarčine, nuž dá sa uveriť, že maďarčenie mladšieho dorostu prevedie sa istým, pravidelným prúdom.

Takto sa to pozdáva na prvý pohľad.

Ale keď všetko toto posudzujeme zo stanoviska kresťanského, nuž musí nás starosť a strach nadchádzať nad tým, ako to bude vyzeráť s Uhorskom, keď sa mladší dorosť od malučka len v bezkonfesionálnych, teda nekresťanských ústavoch bude vychovávať? Základ krajín je predsa nábožnosť a mravnosť, a kde že bude tento základ bez výchovy náboženskej? Lebo treba vedieť, že Wlassics zamýšľa tieto poriadky výchovové na základe bezkonfesionálnosti zavádzať. Jeho Verímboha sú štátné maďarské školy pre malých a veľkých, ale beznáboženské, lebo maďarský štát vraj nepriznáva sa k žiadnemu náboženstvu; on stojí nad vierovyznaniami, aby zodpovedal všetkým vierovyznaniam.

Tu teda stojí p. Wlassics vo veľkom protive s kresťanským stanoviskom strany ľudovej. Preto aj naši ľudoví vyslanci a zvlášť gr. Ján Zichy od základu podvrátil vo svojej reči na sneme všetky klamlivé dôvody ministrové za beznáboženskú výchovu.

My však tuto chceme sa trochu bližšie prizreť tomu dôvodu Wlassicsovmu, že tie maďarsko-bezkonfesionálne poriadky vyžaduje vraj potreba: udržať hegemoniu štátotvorného kmenu Maďarov. Dajme tomu, že by pán Wlassics bol skutočne

tým čarodejníkom, a pretvoril by všetkých občanov na Maďarov: nuž v tomto páde hegemonia maďarského kmenu musela by prestať, lebo by už nebolo nad kým tú hegemoniu vôbec požívať, ponevác by boli všetci občania už jedného kmenu.

Povedzme, že by tento domyslený pád bol veľké šťastie pre krajinu; ale otázka je, či by to slúžilo práve tomu dolnozemskému kmenu maďarskému, na ktorý sa p. Wlassics odvoláva? My dľa doterajších zkúseností opovážime sa rozhodne tvrdiť, že nie. Veď pozrime sa: dnes sme ešte ďaleko od toho, aby v Uhorsku boli všetci občania pomadžarčení, a predsa badať už, že ten ridzý, maďarský kmen donútený je všade ustupovať kadeakým novomaďarom. Lebo v tom my nevidíme žiadnu hegemoniu irečitých Maďarov, keď žandári, policajti, konduktori, úradní sluhovia sú síce temer všetci z Maďarov, za to ale bohaté kupectvo a fabriky majú v rukách len Novomaďari; novinárstvo tak dobre; ba aj medzi umelcami a spisovateľmi najdeme dosť takých, ktorí nemajú pôvodu z irečitého kmenu maďarského.

Wlassicsova bezkonfessionálna politika môže teda narobiť poslušných pätolizačov pre vládu, ale veru krajine osožiť nebude.

Lež my opovážime sa ešte aj to tvrdiť, že tá politika nielen osožiť nebude národu maďarskému a krajine vôbec, lež priniesť môže nám tolko zmatkov a nešťastia, že kedysi bude sa tá nešťastná politika iba s preklínaním spomínať. Komu-že sa aj má páčiť taká politika *nenárodnia* a preto nie vlastenecká? My si myslíme, že národnia politika nesmie sa protivíť národu samému; a to už aj p. Wlassics akiste dobre zná, že veru naši bratia maďarskí sú nie neznajbohovia, lež všetko nábožní ľudia; v mene jejich sa teda nesmie bez klamu zavádzať politika beznáboženská. Wlassicsové školy a spolky sa teda nábožnému národu maďarskému nemôžu páčiť.

A či snáď nemaďarské národnosti budú sa blázníť za tými bezkonfessionálnymi školami a spolkami? Toto je veru veľmi vážna otázka, a v tejto otázke chceme upozorniť p. ministra na veľké nebezpečenstvo pravej národnej politiky. Lebo to konečne uznať musíme, že p. minister nemá tolko moci, aby k vôli jeho beznáboženskému «vlastenectvu» zriekaly sa národnosti svojho

náboženského presvedčenia a od rázu začaly odhadzovať od seba všetko to, čo od predkov svojich ako náboženské poklady v úctivosti si udržujú. A nám veru nenie potrebné roztrpčovať veriacich kresťanov jazyka nemaďarského, a ktokoľvek vystavuje krajinu takémuto rozhorčeniu, ten nech sa aspoň nevystatuje s vlastenectvom, bo tomuto je on nie pestovateľom lež hrobárom. E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Povýšenie vojenských výdavkov.

Ešte ani neskončily sa porady obúch vlád (uhorskej a rakúskej) ohľadom na rozpočet spoločných výdavkov a už vojenské ministerstvo žiada povýšenie vojenských útrat. Teda ešte rozpočet vojenských trov ani prijatý neni od obúch vlád a už pýtajú na delostrelectvo ešte vraj pridať asi 30 millionov. To je veru smutná novina! Keď všetky krajinské príjmy budú sa musieť len na parády vojenskej dávať, neostane naposledy tomu ľudu ani krajciara na výživu.

Nová indemnitá.

Keď vláde nepríjme sa na sneme krajinský rozpočet celoročný na čas, vtedy musí vláda krajinu spravovať bez toho prijatého rozpočtu. Dľa základných zákonov našej ústavy ale nesvobodno vláde porcie inkassovať, jestli len nemá prijatý od snemovni rozpočet. Ako ale vidíme na pr. aj tohoto roku ešte vždy pojednáva sa o rozpočte, teda vláda ešte nenie dľa ústavných zákonov oprávnená porcie inkassovať. Bez príjmov štátnych ale krajinu spravovať nemožno, nuž pomáhajú si vlády tak, že začiatkom roku predostrú návrh zákona snemovni, aby po istý čas aj bez rozpočtu mohla vláda príjmy štátne vyberať. Takéto zákonité povolenie menuje sa indemnitá. Tohoto roku dostal Széll takú indemnitú do konca aprila. Ponevác ale pojednávanie toho rozpočtu, ako predvídal, nezakončí sa do 1-ho mája, a ponevác aj s Rakúskom pojde to vyjednávanie o spoločných našich trovách pomaly, z týchto príčin bude si žiadať vláda novú indemnitú asíce do konca júna.

Minister Wlassics medzi židmi.

Tento veľiký pán vlastenec všade zavádza beznáboženskú, keď sa jedná o ústavy kresťanské, zvlášte katolícke, ale voči židom odstupuje od takých vlasteneckých náhľadov ochotne. Po tieto dni slávil židovský spolk «Zion» päťdesiatročné jubileum svojho jestvovania a

na slávnosť túto dostavil sa ochotne aj p. minister kultu Wlassics. Aj ministerpredseda Széll bol by sa dostavil, ale mal prácu vo Viedni, teda sa listovne vylúval a či odprosoval. — Tak hľa, je to: títo katolícki páni nachádzajú vlasteneckosť len medzi židmi.

Odpravená petícia.

Mandát vrbovského vyslanca Jána Valáška boli napadli dr. Hazenberg a jeho spoločníci na tom základe, že by bol Valášek búril pred voľbou proti Madarom a ich vraj do Azie zpäť posielal. V tejto veci bolo vo Vrbovom vyšetrovanie a na základe tohoto odpravila teraz kráľ. Kúria petíciu liberálov, bo že sa búrenie Valáškovu dokázať nemohlo.

Boje proti peštbudínskemu kat. delníckemu spolku.

Ešte sa len zakladal spolok výšmenovaný, už robily sa mu so strany protivníkov úklady. Na zariadení valnom shromaždení, keď už byly stanovy prijaté, povstal jeden člen, ostro napádajúc stanovy naše, že sú maďarské. I nechcel počuť žiadneho vysvetlenia a zúrili kamdiel viacej, ešte aj keď sa mu slovo odňalo, tak, že čudoval som sa trpezlivosti prítomnej policajnej vrchnosti. Tohoto následok bol, že nám traja členovia odpadli. Aj od tej doby, keď sa členovia nášho spolku schádzajú na rozovor, vždy ich príde ktorý ten socialista pokúšať. Na veľkonočné sviatky prišlo to skoro až na bitku, lebo zase boli tam vraj traja socialisti — ale naši mali rozum a sa radšej odstránili. Minulú nedeľu povolali si členovia aj predsedu svojho medzi seba. Práve rozprávali sme sa o tom, že by bolo dobre voľajaký poriadny, cirkvou potvrdený spevník si zostaviť, keď zavítal k nám hlavný vodca socialistov, čo nás všetkých veľmi prekvapilo. No my sme ho prijali priateľsky a keby nebol začal vykladať svoje učenie, nebolo by to prišlo na zvađu. Ale on nie; hneď začal veľkým hlasom rečníť o socialdemokracii, o Kristovi a že jaký je on dobrý katolík, lepší, než my všetci! Na to naši tiež nemlčali, posielali ho von a predseda prosil ho, aby dal tu tej socialdemokracii pokoj, to sa mu tu nepatrí; keď je hosť, nech šetrí naše presvedčenie. Nuž nechcel prestať, a tak málo chybelo, že ho von vypratali. Odišiel s hanbou.

Z tohoto vidíme, že socialdemokrati chcú spolok náš rozprášiť a bez otázky škodiť nám môžu, veď už teraz niektorí členovia, ktorí predtým patrili do spolkov socialistov, strachujú sa, ako obstoja? Vo fabrikách totiž sú temer všetci robotníci socialisti, a hlavní robotníci sú obyčajne hlavní socialisti. Ba hovorí sa, že aj medzi úradníkmi fabrik jesto veľa socialistov, medzi policiou, dektívami, ba aj v ministerských úradoch majú mať svojich ľudí. Potom majú tu strannícku správu, ktorá vládne peniazmi, spisbou a rečníkmi.

Proti takejto presile naši katol. robotníci stoja si o sebe bez všetkej pomoci. A práve preto je isté, že jestli sa za nich mesto, vláda, fabrikanti a čo je hlavné cirkev katolícka nezaujme, nuž spolok neudrží sa a potom sa pohne všetko za socialistami.

Rakúsko.

Obrovský škandál v rajchráte. Sotva rakúsky rýšsky snem zasadol po veľkonočných vakáciách, známym uzavretím rajchrátu v záležitosti celjského gymnásia roznieťená náruživosť Nemečov už vybuchla. Bola na dennom poriadku položka poľacom na priemyselnú školu, ktorá sa má postaviť v Budojoviciach. Vyslanec Ploy navrhol, aby zároveň so školou v Budojoviciach postavená bola podobná škola aj v Chebe (Éger.) Veľkonemci (Schönereristi) žiadali rozdelenie návrhu, lebo ani groša nedajú na budojovickú žesku školu. Predseda ale nariadil dvojité hlasovanie nad ployovým návrhom a katolícka ľudová strana a kresťanskí socialisti hlasovali proti návrhu Veľkonemcov. Na to Schönereristi vyhlásili, že prekazia hlasovanie nad Ployovým návrhom a urobili taký hurjavk, že ďalšie hlasovanie bolo nemožné, Linonármi tĺkli na lavice, pískali, Perger, Hercog a známy Iro s výkrikami:

To je klamstvo! To je podliactvo! vybehli na predsednícke pódium, jedného zápisníka sositili s tribúny, Iro vytrhol predsedovi zvonec z ruky a do tých čias cengal, pokým srdce zvonca nevypadlo. Na to hodil zvonec k nohám predsedu. Medzitým dolu vyslanci sa sbehli v jednu hromadu, nastalo sácanie a len že nedošlo k bitke.

Potom predseda Vatter horko-ľazko prišiel k slovu a zasadenie na jednu hodinu vyzdvihol.

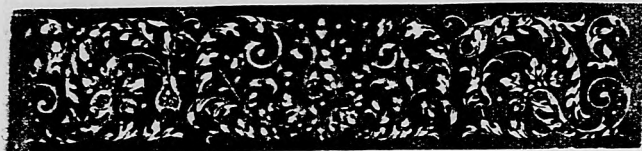
Vzbury robotníkov v Belgicku.

Revolučné pohyby belgických socialistov so dňa na deň nabývajú väčších rozmerov. V Brüsseli zúria opravdové boje medzi vojskom, žandarmeriou, občianskou gardou a medzi rozhorčenými socialistami. Večer, 10-ho t. m. vzburá sa opakovala. Výtržníci povytáhali dlažbu ulíc a kamením napadli viac domov, obchodov a bytov popredných belgických ľudí a keď došla garda a žandári, zpoza barikád, postavených z kamienia, socialisti viac sto ráz strelili na zbrannú moc, ktorej len po polnoci podarilo sa výtržníkov rozohnať. Žandári bodákmi rozháňajú i výtržníkov, z ktorých viac sto bolo raneno. Koľko je mŕtvých, nevedno. A vzburá šíri sa už aj po vidieckych väčších mestách. V Gente, v La Louvière, v Lige, v Anversi, St. Nikolausi socialisti demonštrujú a vláda na všetky strany vysiela vojsko. V útorok má vypuknúť všeobecný strajk. Vláda zaopatřila vojsko ostrými patrónami, lebo je rozhodnutá zbraňou potlačiť vzburu.

Najnovšie zprávy udávajú, že počas tých nepokojov zastrelili 5 ľudí a asi 200 leží ranených. V poslednej dobe liberáli, ktorí podporovali socialdemokratov odstúpili od týchto a tak sú výhľady, že vzbury tie nebudú mať už horších následkov.

Tu chceme upozorniť aj našich slovenských socialdemokratov na jednu okolnosť. Pri belgických vzburách vyrážali vaši belgickí «elvtárši» rad-radom obloky na chrámoch, na školách, kláštoroch, ba ešte aj kláštory mnišiek chceli rúcať. — Nuž vy tu v Pešti na vašich shromaždeniach neprestávate hlásať, že vieru nenapádáte, že ste lepší katolíci ako my, a odvolávate sa vždy na

Pána Krista. Pýtame sa vás: Kedy ste počuli už, že by za času Kristovho, jeho učenci boli voľakom okná vyrážali? A vôbec kedy brali účasť prvý kresťania na volajakej vzbure. Pravda o tom nič neviete. Nasledujte teda Pána Ježiša Krista v jeho trepezlivosti a krotkosti. On svojim učením podmanil svet celý ale bez všetkých nepokojov.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Prišiel na prietras návrh o tej konverzií štátnych dlhov. Iba ľudáci hovorili proti tomuto návrhu; ostatní ablegáti mlčali, zaiste brali ohľad na Rotschildovcov, ktorých sa celá tá konverzia veľmi zblýza týka. Ľudový vyslanec Rakovský preštudoval celú tú vec i vypočítal rad-řadom, aké štátné papiere máme s akými percentami a potom vyráľal, že štát sám alebo aj jednotlivci bol, by ích mohli pekne konvertovať, tojest zameníť a nemuseli sme dať toľký ošoh teraz cudzincom. Zvedavý je, že koľko z toho ošohu kvapne do liberálnej strannickej kassy.

Tiež o konverzií rečníl ľudák Šimonyi-Semadam a žiadal tak ako Rakovský, aby financminister nezatajoval nič, lež nech predostrie snemu celú tú smluvu s Rotschildovcami o tej konverzií, bo je to povinnosť jeho.

Financminister Lukács odvetil, že ani doteraz neuverejšovaly vlády podobné smluvy, preto ani on to neurobí.

Na to naši vyslanci žiadali zatvorené zasadnutie a tu znovu žiadali ministra o sdelenie podmienok smluvy tej, ale všetko márne, minister nechcel vyjaviť nič.

Ešte raz pokúsil sa ministra nútiť k predostreniu spomenutých podmienok náš dr. Pavel Kovács. Vie, že za časov Weckerlových tiež bola konverzia a tiež neuverejšovaly všetky podmienky, ale preto každý vedel, že za vtedajšiu konverziu musely sa cirkevnopolitické zákony uviesť. Práve preto je nespokojný, bo nevie, či aj teraz nielo podobnej podmienky pri tej tajnej smluve.

Konečne dr. Ján Černoch spomenul, že následkom tej konverzie, utratia na príjmoch mnohé dobročinné a náboženské ústavy, ktoré majú základiny svoje v štátnych papieroch. Treba by bolo s týmito ústavami výnimku robiť a ím procentové dôchodky od konvertovaných štátnych papierov neuemenšovať. Minister na to nepristal a celý návrh prijala snemovňa.

Nasledoval rozpočet ministerstva obchodu.

Dr. Major žiadal, aby nielen štátnym učbárom dávali lacné železničné cestovné listky, ale aj učbárom konfessionálnym. Nesvobodno dať železnice do rúk jedno-

tlivcov, a nesvobodno železničných robotníkov a úradníkov tak strašno obľazovať prácou, lebo z toho mnohe nešfastia sú.

Ján Trubinyi žiada zastaviť premávku železničnú po nedelách, aspoň nakladanie tiarch malo by sa zakázať, Ešte aj deň sv. Štefana kráľa nešetri sa, kdežto n. pr. židia na dlhý deň nevydajú ani smetku z domu, Minister Horánszky odvetil mu, že len také články vydávajú sa na železnicách, ktoré by sa zkažiť mohli.

Pri rozpočte ministerstva kultu začal si rečníť Jozef Verešš, Košuthista, ináč pastor kalvínsky, žiadajúce, aby vláda dala toľké majetky kalvínom, kolké majú katolíci. To vyžaduje XX. zák. čl. z čoku 1848, aby rovnoprávnosť, ktorá bola vyriešnutá v zákonoch r. 1848., bola uskutočnená na celej čiare. Od tých čias sa pomery zmenily. Z Rímu rozsievajú náboženskú netrepezlivosť. (Na tieto slovách na laviciach ľudovej strany nastal veľký hluk. «To je nie pravda!» «Pravdu má!» zvolali Košuthisti. Zboray zvolal: «Vy žiadate sekularisáciu!» «Tá je potrebná!» zvolal Olay. Hluku urobil koniec predseda volajúce vyslancov k poriadku.) Verešš vo svojej ďalšej reči predostrel resolúciu, ktorú všetcia členovia Košuthovej strany podpísali a v ktorej žiadajú, aby vláda v budúcej sessii predostrela zodpovedne XX. zák. čl. z roku 1848. návrh o rovnoprávnosti všetkých cirkví.

Árpád Szentiványi z liberálnej strany v svojej reči cele otvorene odsúdiť túto agitáciu neodvislej strany a prosil vládu, aby uvedila väčšiu podporu pre protestantské cirkve, ktorých farchy sú už neznesiteľné.

Na to povstal minister Wlaššics, aby označil stanovisko vlády v tejto aktuálnej otázke. Minister za všeobecnej pozornosti vyhlásil, že uvedenie do života §. 5-u XX. zák. čl. z r. 1848 je nemožné, lebo to by sa rovnalo sekularizácii, k čomu vláda neprivolí. Poukazuje na doplnenie dôchodkov katolíckych a nekatolíckych duchovních. Od r. 1867 štát na podporu proteštanských cirkví vydal 20—24 millionov korún. Ku zníženiu tiarch protestanských cirkví bude hľadať nejaký spôsob.

Cróf Ján Zichy postavil sa proti mudrovaniu ministra a vzletnej obsírnej reči dokazoval potrebu náboženského základu vo výchove.

Ján Molnár rečníl o programe strany ľudovej dotyčne revízií cirkevnopolitických zákonov. Tieto zákony majú hrozné následky. Ani sami štátni úradníci neopovažujú sa už uverejšovať, kolký ľudia prestupujú na beznáboženstvo. Predostre návrh, aby sa beznáboženstvo zotrela.

Púť do Maria Cellu.

Z Trnavy (Nagy-Szombat), pohne sa processia do Maria Cellu 5. mája. O 6. hodine ráno bude sv. omša za pútnikov. O 12. hod. napoludnie sadneme na železnicu a povezieme sa do Prešporka. Z Prešporka pojedme peši až do Maria Cellu. Vodecom procesie bude Ján Tibenský, ktorého poveril veľkomožný opat-farár trnavský.

S hlbokou úctou Michal Sznopka v Trnave.

Pripravenie pôdy pod semä.

Čo sú zuby pre človeka, to je pluh a brána pre rastliny. Zuby nám dal Stvoriteľ na to, aby sme kúsky jedla s nimi mohli žuvať alebožto posekať, že by žalúdok mohol to čím lepšie a skôr stráviť. Tak ten istý zástoj hrá aj pri rastlinách asíce: pluh, jazyk, brány a zuby. Pri tomto každý bude držať toho roľníka za blázna, ktorý by zrno po neoranej zemi len rosial a zabránil, preto, pretože tohto titula mnohý roľníci aj zaslúžia, ktorí zrno na poranej ale len po skrábanej zemi sejú, s tým namyšlením, že už všetkým požiadavkám zasiatého zrna vyhovel. Ale ani zďaleka nie! Potom nie je div, že i na nich sa plní to porekadlo, jako seješ tak aj berieš» lebo od zle dorobenej zeme nemáš čo žiadať. Oranie zeme je, jako postlanie pod zrno, podobné, že na tvrdej posteli sa tiež dobre nespí, tak aj na tvrdej zemi sa nespočívajú zrna dobre.

Spomneli sme, že oranie zeme koná pre zrno to samé, čo zuby človeka pre žalúdok. Čím lepšie zožuje sa jiedlo, tým je stráviteľnejšie, tak aj s oraním a bránotením musíme tú zem dobre smrviť aby ona stala sa stvoriteľnou pre korene a biliny. V dobrej zemi má bilina korene svoje rozkladať, keď ale zem není dobre dorobená, ale tým lepšie zbitá, tak veru nemôže táto bylina svoje korene množiť a rozkladať. Preto teda čím je zem prstnatejšia a mäksia, tým majú lepší odpor rastliny korenov. Keď chceme aby sa nám zem stala prstnatou, musíme ju náležite pluhom a bránou viac ráz obrobit. Zem vidíme vtedy odrobenú, keď sú na nej tak veľké hrudky ako hrach. Veľké hrudy sú znakom zle obrobenej pôdy; a na takých jak sa Boh nezmluje a hrudy dáždom alebo suchotou a slabým mrazom nerozbije, veru netreba čakať

úrodu dobrú. Každý zbadal, keď pod jasen kosil, že pod nohami je zem mäkučká, nuž do takého stavu má ju priniesť na jar, aby sa len tak vbáralo keď ide po nej, a že by vyzerala jako učesaná.

Orba má i ten cieľ, kapillaritu zeme porúšať t. j. cievkovitosť zeme potrhať, Prečo? Preto aby voda zo zeme na povrch sa hneď nevyparila, v tvrdej zemi voda je hneď pri vrchu, ktorá vynde rúrkami hore na povrch. Keď ale padne horúčosť, tak ju vysuší a následkom toho zem sa popuká. A či ste ešte nezbadali, že na chodníkoch

po pri roľách sú rozpukliny, a na roli nie? Tomu príčina je tá, že na roli je kapillarita menšia, preto pretože tie cievočky, ktorými ide hore ku povrchu pluhom sú pokazené, a preto zostáva pod orácou vrstvou ovlaženie. Kdežto na chodníku udeptanom ide až na vrch a tam sa vyparí. Preto a najsamprv vyschne.

Čím menšia je kapillarita cievkovitosti zeme, tým lepšie je obrobená. A to síce preto, lebo padne-li sucho, táto zem tak chytro nevyschne. Padne-li ale mokro, voda cez orácu vrstvu sostúpi chytro na

pod ornicu, tak že v obydoch pádoch slúži ku prospechu vyvynutia zrna. V prvom aby nevyschlo, v druhom aby nevymoklo. *Spadovskij.*

Bakáčska kaplnka.

Vážné je vedieť.

Budapešť, 8-ho aprila.

Ponevác práve teraz je čas tomu, o čom hovorí chceme, tedy nasledovným vysvetlením, poľahne upozorením chceme poslúžiť.

Právo svoje voličské, ači to, aby kto dľa práva dostal sa do soznamu voličov, má každý trikrát do roka príležitosť si previesť. A síce 1. pri sostavení menoslova voličov skrze popisujúce kommissie, 2. pri prvom a po 3. pri druhom uverejnení menoslova voličov.

Poďme radom!

I. Popisujúce kommissie, ktoré poverené sú, aby opravili menoslov minuloročný voličov (tojest, aby z neho vytreli tých, ktorí stratili právo volebné a tiež aby vpísali doňho takých, ktorí stali sa voličmi) práve teraz účinkujú po celej krajine, tojest v mesiacoch *marci a apríli*. Že kedy prevádzajú to popisovanie v jednotlivých obciach, to povinné sú obvyklým spôsobom na všeobecnú známosť dať. Všetci tí, ktorí majú právo byť voličmi, alebo sú už aj skutočne nimi, *môžu sa dostaviť pred popisujúcu kommissiu* a tu sa zpýtať, zdáliš sú vpísaní do menoslova voličov, a jestli by neboli, *môžu ústne predostrieť žiadosť svoju*, aby do menoslova voličov *vpísaní boli*, alebo jestli by vynechaní boli, *môžu predostrieť svoje proti tomu námietky*. Tých, ktorí boli už voličmi, ktorých však pre jednu alebo druhú príčinu vynechali, povinná je popisujúca kommissia o tom vynechaní písomne upovedomiť, podotknúc spolu aj príčinu, že prečo tak urobila. Jestli volakto *nepošiel pred popisujúcu kommissiu* a neudal svojich príčin ústne, či už bol predtým voličom a vypadnul, a či nebol ešte, ale nárokuje si právo volebné, *môže si právo svoje upraviť pri prvom uverejnení opraveného menoslova voličov*.

II. Toto prvé uverejnenie (ktoré tiež obvyklým spôsobom musejú na známosť dať) deje sa každý rok *od 5. do 15-ho mája*. Za týchto *desať dní* všetci tí, ktorých popisujúca kommissia upovedomila o tom — asíce s odvodnením, — že ich vynechala, taktiež aj tí, ktorí majú síce právo byť vpísanými do menoslova, ale v uverejnenom tom menoslove nenachádzajú sa, *môžu si upraviť právo svoje takým spôsobom*, že reklamáciu svoju, upravenú na *ústredný výbor (központí választmány)* a opatrenú dokazujúcimi právo svoje prílohami *u predstavenstva toho mesta alebo tej obci*, proti menoslovu ktorej reklamujú, v *malých obciach* ale u *patričného okolného notariátu písomne* zadajú. Tieto reklamácie sú *osvobodené od kolkov*, jako aj potrebné k tomu prílohy, ktoré sú povinné vydať *bezplatne* tie predstavenstvá, od ktorých si ich zaobstaráť treba.

Poznamenaf nütno, že dotyčne seba môže každý reklamovať, krome toho v tom okrese, do menoslova volaktorej obci ktorého je vpísaný, má právo každý reklamovať proti menoslovu pre *vynechanie* alebo nesprávne vpísanie do menoslova *bárskoho iného*. Reklamácie majú sa podať písomne, a v jednej reklamácii môže sa udať *reklamovaných práv i viacero osôb*. Na žiadosť reklamujúceho musí sa vydať o zadanej reklamácii certifikát. — Z týchto príčin prosíme *vp. duchovných*, aby ráčili *v mene svojich snáh* nesprávne vynechaných *veriacích* reklamovať, lebo jednoduchí občania nepriam rozumejú tomu spôsobu a práve preto týchto posledných prosíme zase o to, aby nesťažovali si, jestli sú vynechaní, *s písomným upovedomením toho na svojich duchovných sa obrátiť*, ktorí potom posúdia, zdáliš sú nesprávne vynechaní a jestli by tak bolo, postarajú sa na horeopísaný spôsob o nápravu ukrivdeného práva.

III. Výroky ústredného výboru, poťahujúce sa na

reklamácie, pri príležitosti opravenia menoslovu každý rok medzi *20. a 30-tým júlom* musejú sa na verejnosť dať (vyvesiť) po pravidelnom ohlásení toho. A toto je to horespomenuté *druhé* uverejnenie. Každý taký výrok: *a)* s ktorým volaktorá reklamácia odmrštila sa, alebo *b)* s ktorým nariadilo sa vynechať daktoré meno, má sa dorúčiť tomu, na hlas koho sa ten výrok vsťahuje. Tí, nad reklamáciou, ktorých ústredný výbor rozhodoval, majú behom 10 dní, nasledujúcich po uverejnení menoslovu medzi 20. a 30. júlom, — tí ale, ktorým doručené byly tu pod *a)* a *b)* spomenuté výroky, *majú behom 10 dní, rátając od doručenia, na Kráľ. Kúriu upravené reklamácie svoje ku predsedovi ústredného výboru zadať*. Táto reklamácia má sa tiež písomne zadať a k nej môžu sa pripojiť aj nové prílohy.

Toto sú tie tri spôsoby, ktorými môže si dakto právo svoje volebné zabezpečiť, i preto snažne prosíme našich privržencov, by na stráži boli *a nezameškali si ratovať svoje právo volebné*.

Niečo o fárskej offere na výročné sviatky.

Päť skvostných diamantov skveje sa na korune cirkevných sviatkov. Sú to tie najväčšie slávnosti v roku, totižto: Vianoce, Veľkánoc a Turice (Sv. Duch.) ďalej dve zvláštne slávnosti jednotlivých fárskych obcí, totiž: Patróna chrámu a výročná slávnosť posvätenia chrámu. Tieto slávnosti sa s tou najväčšou pompou slávia v kresťansko katolíckych obciach. Slávne omše a nešpory odávajú sa v skvostne ozdobených chrámoch, a zvoní sa so všetkými zvonmi na väžách. Ale i doma je všetko slávnejšie než inokedy. Každý sa dľa možnosti sviatočne obleče; gazdiny domáce pečú koláče, chystajú hostinu. No zvláštne tie tri najlesklejšie brillianty v korune cirk. sviatkov: Vianoce, Veľkánoc a Turice vydávajú zo seba tak veľký blesk, že sa naň zobúdzajú i tí v hlbokom spánku nevery pohrúžení bratři naši a chcej-nechcej spolu slávia s nami výročné sviatky. Pravda že je to svätenie asi také, ako keď tam pri tanečnej zábave dospelých i malí nedozralci dakde v kútiku tancujú a sa «zabávajú» — úkradomky, aby ich nik nevidel. Neverci naši na výročné sviatky sbierajú len škrupiny z vajec, záživný nútrajšok ale — ako šialení — zahadzujú od seba preč. A aby veriaci ľud výraz dal svojej úcty oproti týmto výročným slávnostiam, preto vo svojej horlivosti aj obeť väčšiu prináša dnes na chrám boží a jeho služobníkov. Uznáva, že ozdoba chrámu koštuje peniaze; že kňaz viac unuje sa než inokedy; že organista viac spieva než obyčajne; že kostolníci viac obsluhujú, meškajú v kostole než v iné dni roku cirkevného. A preto s radosťou prináša svoje haliere na offeru, ktorá sa na výročné sviatky v kostole vydržiava.

Avšak ako upáda už dnes skvosť a lesk pri výročných slávnostiam následkom šľapania 3-ho božieho a 1-ho cirkevného prikazu, tak tratiť aj fárska offera zo svojej

vážnosti. Vlažní katolíci terajšieho veku slávia už len zovnútorne cirkevné sviatky, a na offeru zväčša už ani nechodia. A čo by som chodil — povie mnohý «dobrý» katolík — darmo vodu lievať do mora! Má farár viac, ako ja, a organistovi tiež dosť platíme, nuž a kostolníci sú majetní gazdovia; načo že im ešte prikladaf! Iný zase povie, že keby on vyšiel zo stolice a šiel na offeru, že mohol by mu niekto zatiaľ miesto zasadnúť. A najdú sa ešte i takí «statoční» katolíci, ktorí falošné krajiari, alebo teraz už miesto týchto len haliere hádžu na offeru. Liberálni panáci zase, ktorí sa len o výročných slávnostiach v kostole ukazujú, aby Pánu Bohu tým milejšími boli, držiac sa toho porekadla, že zriedkavý hosť býva najvzácnejší. preto nejdú na offeru, lebo nechcú sa medzi tú sedliacku a remeselnícku luzu (csöcselék, gesindel) pomiešať a pri tom tomu ľudáckemu nenávidenému farárovi Vekerlovské dvaciatníky hádzať. A tak sedia si volno, naduto, ako za onoho času židovskí farizeji na predných miestach kostola a «tüntetujú» proti kresťanskej offere.

Možno, že mi tu niekto nadhodí, že offera je také kostolné zobrazenie. Teraz má už každý svoj riadny plat, načože je teda offera? Na takéto liberálne poznámky odpovieme jadro, tak po ľudácky. Fárska offera je tak stará, ako je cirkev sama. Za prvých časov kresťanstva prinášali veriaci väčšie a častejšie obety na oltár, bo z toho živili sa kňazi a ostatní služobníci kostola. Je pravda, že teraz platia veriaci svojich kňazov a organistov riadne, nuž ale sa ani nepožadujú dnes od veriacich žiadne určité obety v offerách. Tie 3—4 offery do roka nie sú žiadnym poplatkom veriacich pre kňazov a i. A zase títo z tých offer veru ani nežijú, bo nemohli by z nich vyžiť. Terajšia fárska offera je peniazom kresťanskej slušnosti; je dedictvom nábožného zvyku našich zbožných predkov. Ale aj ináč myli sa ten, komu to v hlave buráca, že ten farár má viac, ako mu treba; že organista má dosť; že kostolník je majetný gazda. Na pr. čo týče sa farárov, ja by som veru nechcel každodenne odriekať počet našich biedne platených farárov. A organisti žeby dosť mali, to snáď ani sám ten neverí, čo to hovorí. U nás tak platia organistov, ako istá macocha svoju pastorkyňu Katku, ktorá jej aj zmútila, aj suknu opeglovala, aj dobrého obeda navarila, a ona jej za to predsa len pár pečených zemiakov k obedu hodila. Veru len si spomeňme, koľké kresťanské majetky prešli za časov našich do pažeráka židovskej úžery, a že keď zahynuly kresťanské majetky, tak uchýtil čert — anjel strážca to židov a liberálov — aj cirkevné poplatky obilia od nich. Takto hľa stoja a rastú dôchodky farárov a organistov na premnohých miestach vlasti našej. Alebo to snáď nič nerobí, keď sú len na papierí, aby sa od nich daň platiť mohla?! Čo týka sa ale kostolníkov, nuž veru bárs je i Havel lebo Pavel dobrý gazda, predsa si on zaslúži tých pár halierov z offery, keďže on na veľké sviatky i za viac hodín v kostole obsluhuje.

Kto teda z jakejkolvek príčiny na offeru nejde, ten slape nohami testament svojich zbožných predkov, ukra-

cuje dôchodky služobníkov oltára. A veď sv. písmo zreteľne hovorí, že kto pri oltári pracuje, nech od oltára žije. Najdú sa však, chvála Bohu, ešte i dnes také obce, kde každý na offeru ide, ba za hanbu by si to pokladal, keby nešiel. Sláva takýmto obciam! Také obce Boh požehná na poliach, v komorách a maštálach. Konečne nech si pamätá každý, že kto zapovrhne offeru, samého Krista zapovrhne a jemu zároveň so židmi na tvár pľuje, chrám boží potupuje. A jaká to hanba i na samú tú obec, kde tolki idú na offeru, žeby sme ich snadno nemeckým šíriakom cylindrom prikřili. Vystríhajte sa toho rodáci! Majte v úctivosti offeru, a Boh vás požehná!

Pravdomluv.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Zo Širokého (Šarišská st.); N. N. 10 korún; z Veľkého Šariša: N. N. 20 korún; z Ameriky: Maria Stražik 10 korún; z Tejkeša (Abuj. st.) sbierka 24 korún, Alžbeta Kalinay 24 korún; z Brezovici: (Šarišská st.) sbierka 12 korún, Jozef Černý 2 kor., Ján Pekarský 1 kor. 20 hal.; z Drienova: Juraj Fialka 40 korún; z Ameriky: Jozef Hamborský 10 korún; z Dalecic: Andrej Jenča 20 korún; z Kluknavy: Anton Hvizdoš 10 korún; z Bogdanovec: (Šarišská st.) Ján Čontofajský 20 korún; Processia Hermanovská 5 korún 60 halierov; z Ameriky: Ján Krištof 8 korún; z Markušovec: Michal Čuchran 4 koruny; z Budapeštu: Alžbeta Gulaš 20 korún; z Hrušova: Ján Čuj 20 korún.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú pred platok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

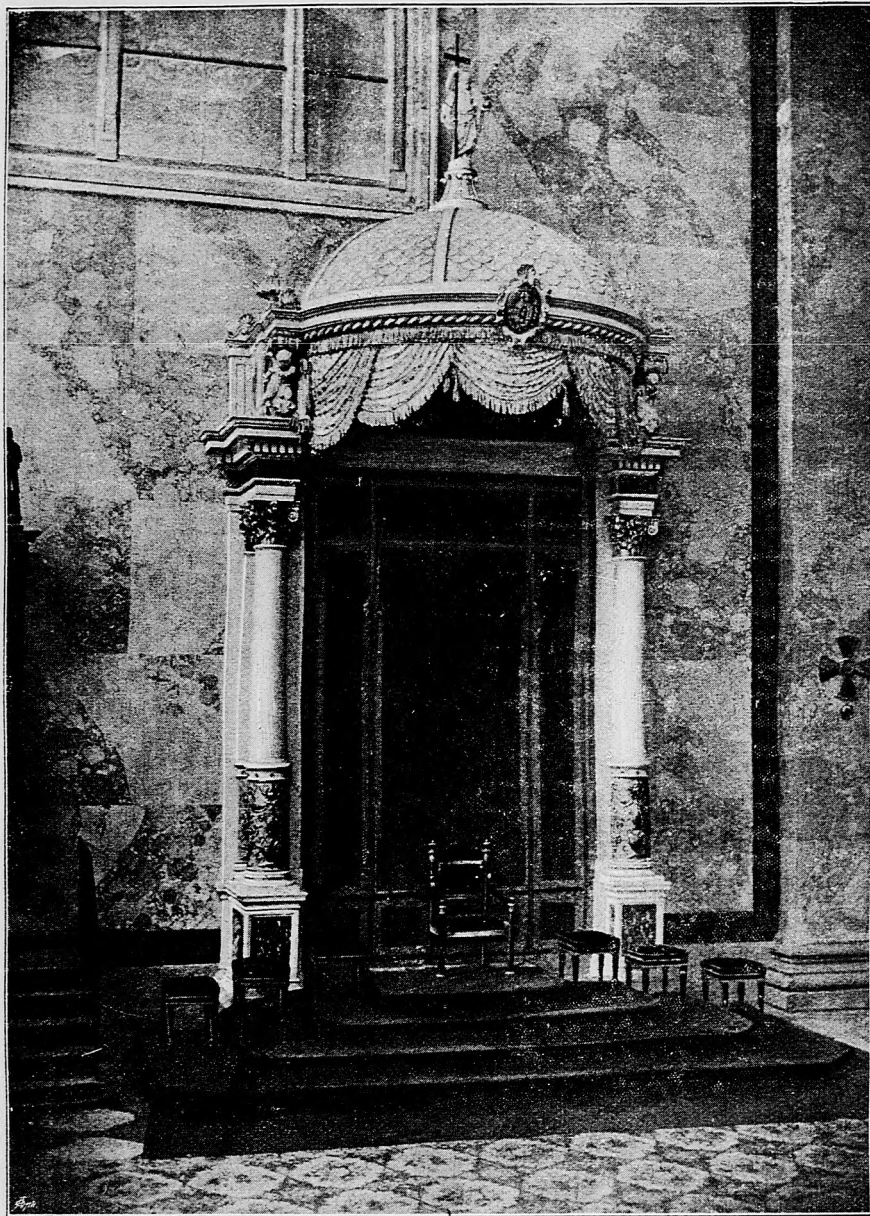
Vydavateľstvo novín.

Deň korunácie anglického kráľa je už ustálený asíce, jako z Londýna oznamujú, na 26. júna. Nordfolské knieža jako hlavný dvorný maršall už aj uvedomil o tom kurátora chrámu Westminster. Na druhý deň, t. j. 27-ho júna bude veľký korunačný pochod po uliciach Londýna a 28. júna prehliadka anglickej flotty.

Horvatský učiteľ nášho kráľa. Zo Záhrebu oznamujú, že bývalý horvatský triedny radea barón Ján Živkovič tam zomrel. Barón Živkovič svojho času učil nášho kráľa horvatskému jazyku.

Železniční robotníci na Vrútkach. Na spoločnom železničnom nádraží ztátnych železníc a košicko-oderbergskej železnice na Vrútkach v mnohých dielňach práca natoľko sekla, že behom krátkeho času obidva podniky prinútené boli prepustiť viac sto robotníkov a síce zväčša nádenníkov, ktorých potrebovali len ako výpomocníkov

budú splnené ich požiadavky. Poneváž ich žiadosti boli odvrhnuté, robotníci dielne železnice košicko-oderbergskej zanechali prácu a začali strajkovať. Strajk trval však len pol dňa, poneváž správa železníc natoľko splnila ich prosbu, že výpomocným robotníkom popravila mzdu a uistila ich, že poneváž je práce dosť, počet robotníkov už viac nezmenšia.

Trónna stolička ostřihomskej baziliky.

pri dávnejších robotníkoch. Títo poslední konajú akkordovú prácu, majú stále zamestnanie a ako takí poistení sú aj na prípad neschopnosti práce. Následkom prepustenia výpomocných robotníkov však akkordová práca stála sa stálym robotníkom obtížnejšou, prečo začali reptaf. Asi sto výpomocných robotníkov, ktorí ešte neboli prepustení, obávajú sa, že aj oni budú pozbavení chleba, žiadali, aby aj ich učinili stálymi robotníkmi. Stáli robotníci chytili týmto stranu a takto spojení na viac shromazdeniach uzavreli, že všetci prestanú robiť, jestli ne-

Pozor na frankovanie dopisnic! Správa pošty požiadala nás o sdelenie nasledovného upozornenia: Následkom neorientovanosti vidieckeho obecnstva ešte vždy vo veľkom počte dochádzajú do Budapešti 4 halierové dopisnice, na ktorých není prilepená 1 halierova náhradná marka. následkom čoho tieto doručujú sa len pri dvojnásobnom splatení chýbajúceho poplatku. Aby sa takýmto neprijemnoztiam vyhlo, prosíme obecnstvo, aby staré 4 halierové dopisnice prv než ich dá na poštu nezabudlo opatřit ešte jedonhalierovou markou, poneváž vo vnútornom obchode porto dopisnic obnáša 5 halierov.

Oheň. V spišskom Podolíncu dňa 1. apríla v noci jedna paláreň, jeden dom a try stodoly zhoreli.

V opilom stave na druhý svet. 36ročný budapeštiansky hordár Karol Jelinek bol veľmi oddaný pijanstvu. Pritom, ako to obyčajne býva, veľmi špatne zachádzal so svojou ženou, na čo ho táto zanechala a vrátila sa k svojmu otcovi. Jelinek v stredu popoludní v opilom stave vyhľadal u svokra svoju ženu a žiadal ju, aby sa vrátila k nemu. Žena však nechcela ísť, na čo ju začal korheľ biť. Nešťastná manželka sa mu ťažko vydrala z rúk a utekala s prvého poschodia, kde jej otec býval, dolu schodmi. Jelinek hnal sa za ňou, ale liehom omámená ťažká hlava priniesla ho o rovnováhu, opilec spadol a skotúlal sa dolu schodmi, že ostal na mieste mrtvý.

Chorobná náklonnosť ku podpalačstvu (Pyromania). Po tieto dni chytili a levočskému kráľovskému súdu oddali jednu ženu menom Katarina Lakečak, ktorá už viac rázy podpálila a s tým mnohého nešťastia zapríčinila, tak raz v Lubici, dva rázy v Késmarku. Tak sa zdá, že ona taký chorobu má, že zvláštnu radosť má v tom, keď môže podpalovať a oheň vidieť.

Samovražda. V spišskej Gölnci sa 1. apríla istý Juro Kupčo v 31. roku života svojho obesil. Bože zachovaj každéhp od tak nešťastlivej a špatnej smrti.

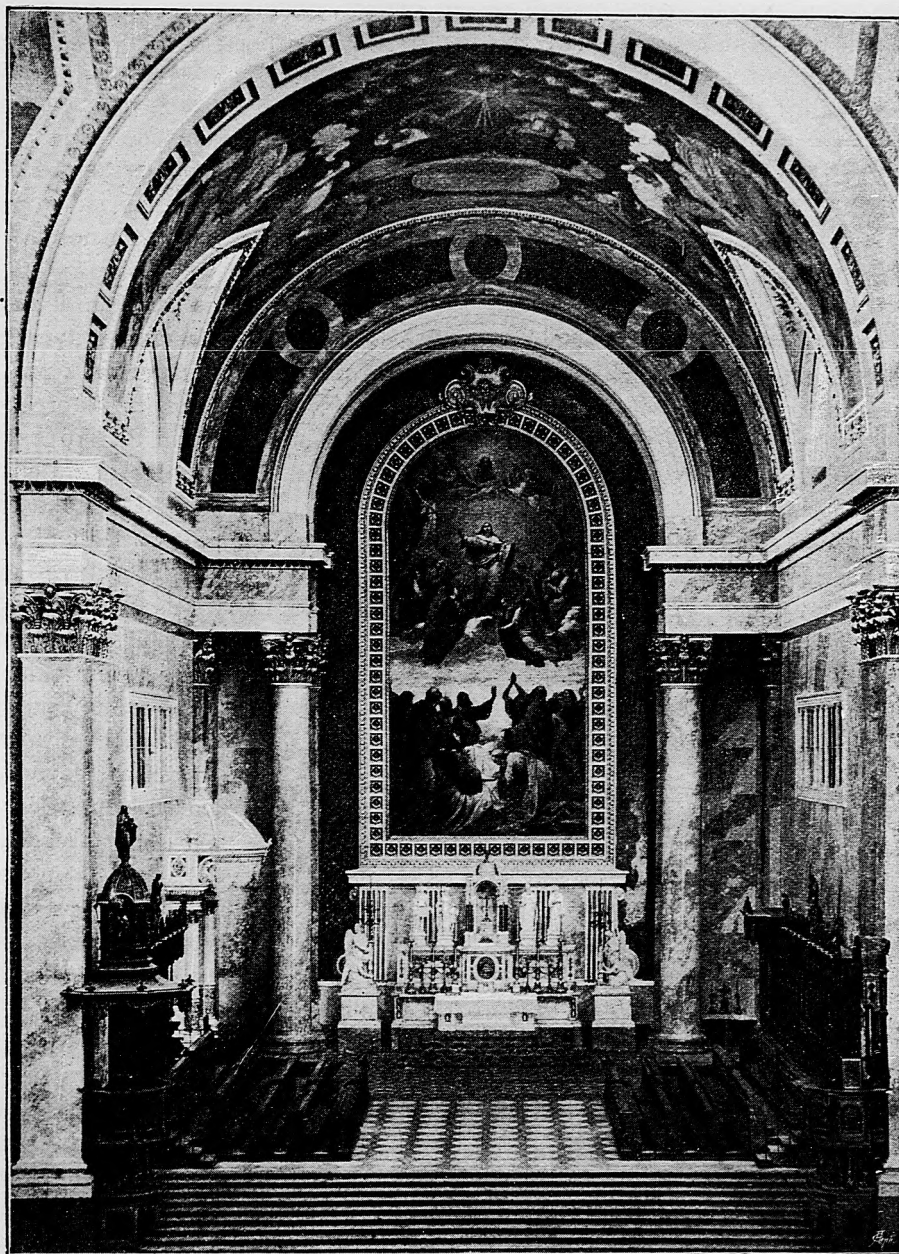
Štátne školy r. 1902. V terajšom školskom roku účinkuje v Uhorsku 1817 štátnych ľudových škôl asice 238 chlapčeeských, 297 dievčenských a 237 miešaných. V týchto školách účinkuje spolu 3750 učiteľov a učiteľiek a učí sa 252.261 školopovinných dietok. Žiactvo dľa materinskej reči delí sa nasledovne: 137.538 žiakov je materinskej reči maďarskej, 39.894 nemeckej, 35.508 slovenskej, 24.121 rumunskej, 7593 rusínskej, 3600 horvatskej, 2833 srbskej a 1174 žiakov iného materinského jazyka. Dľa náboženstva: je 132.407 rim. katolíkov, 39.954 ev. reformátov, 23.445 grécko-katolíkov, 16.635 evanjelikov, 16.232 pravoslávnych 2729 unitárov a 20.624 žiakov náboženstva židovského. Zo všetkých 252.261 školákov do riadnej každodennej školy chodí 206.163, do hospodárskej opakovacej školy 33.931 a do všeobecnej opakovacej školy 12.167 žiakov.

Konec opilstva. Na Via Tritone v Ríme udalo sa minulé dni krvavé rodinné dráma. Mešťanosta Ríma knieža Colonna stál v tej ulici pred jedným domom a shováral sa so štátnym podsekretárom Niccolinim, keď naraz zavznely tri výstrely, ozval sa krik a so schodov sbehly tri ženské, z ktorých najstaršia hovorila: «Zavraždila som svojho manžela a teraz sa chcem oznámiť na policii.» Matku sprevádzaly dve plačúce dcéry vo veku 16 a 18 rokov. Knieža Colonna pokynul policajnému strážnikovi, ktorý doviedol ženské na najbližšie komisárstvo. Tu vyšly na javo hrozné rodinné pomery. Muž oddaný pijanstvu a všelijakým nerestiam, najhroznejším spôsobom trýznil ženu a dcéry a chcel devy prinútiť, aby sa oddaly spustlosti a podporovaly ho svojim zárobkom. Toto priviedlo konečne manželku k hroznej pomste. Keď naničhodník po zvyčajnom trýznení ležal na posteli ako snop spitý, chytila revolver a zastrelila ho, súc pevne presvedčená, že rímski sudcovia uznajú jej vraždu ako čin sebaobranu a uznajú ju za nevinnú. A tak sa bezpochyby aj stane.

Uvaril sa v kotle. Z Bardijova oznamujú hrozné nešťastie. Jedon robotník tamojšej pálenice Michal Bednár padol do kotla, plného vrelym špiritusom a v pravom smysle slova uvaril sa. Keď nešťastníka zbadali, už bol mrtvý.

Požiare vo Spiši roku 1901. Minulého roku bol vo Spiši v osemnástich obciach oheň. Škoda dovedna asi 294.823 korún obnášala, z čoho sotva polovica bola uistená.

Elektrické vačkové hodinky. Švajciarsky hodinár Dávid Perret v Morinu sestrojil hodinky, ktoré sú pohy-

Hlavný oltár ostrihomskej baziliky.

bované elektrinou a ktoré idú 15 rokov bez toho, žeby ich bolo treba nafahovať. Perret si žiadal na svoj vynález patent od všetkých štátov a jaknáhle ešte observatoria vyzkúmajú jeho nástroj, dá svoje hodinky do predaja.

Útok bombou proti jednej banke. Z Brüsselu oznamujú, že v tamojšej národnej banke večer o desiatej hodine udal sa veľký výbuch. Výbuch sa udal na streche nad bytom vrátnika banky. Má sa za to, že útočníci hodili na strechu pekelný stroj. Výbuch silne porúchal strechu, ale väčšieho nešťastia sa nestalo.

Už 24 roky čo trpela som na tak zvaní «reumatismus», tak že mi v tejto chorobe nevedel žiaden lekár byť na pomoci. Konečne ale obrátila som sa na pána Alberta Müller v Budapešti, V. Vadász u. 42/M., s tou prosbou, aby mi poslal jeden elektromagnetický kríž, R. B. č. 86967, ktorý budem dľa úpravy potrebovať. Po upotrebovaní kríža stala som sa v troch týždňoch zdravá, tak že mu musím vďaka vysloviť za jeho dobrý vynález, s tým dodatkom, aby aj druhý objednali si tieto aparáti, ktorí trpia roky a roky na takéto choroby. Značím sa s úctou *Lujza Koller*, v Starom-Budíne, Mező u. 43.

Pút' ku veľkému sv. Krížu.

3-ho mája h. roku sa bude konať pút' z chrámu pp. Františkánov (IV. okres). Pút' táto trvá dva dni, asiže nasledovne:

V sobotu 3-ho mája pojde sa na železnici až po Dorog, a potom sa ide pešky asi 3 hodiny ku veľkému sv. Krížu.

V nedeľu 4. mája po vykonaní pobožností pohneme sa nazpäť do Dorogu. Sadnúc na vlak, dorazíme o 4 hod. 35 minútách do Budapešte.

Cena železnice v III. triede 2 koruny, z Budapešte po Dorog a nazpäť.

Vysvetlenie cesty dá spevár v chráme pp. Františkánov, v nedeľu ráno medzi 7—8 hodinou.

V Bpešti, 1. apríla 1902. *A. Rösler*, spevár.

DOPISY.

Z Nitrabajny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážžený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kresťane» uverejniť.

Krásnej slávnosti boli sme svedkami 6-ho t. mesiaca, s ktorou obyvatelia nitrabajnanské prokázali úctu a lásku svojmu milovanému pánu rychtárovi.

By aj čitatelia «Kresťana» vedeli prečo zaslúžil pán Jozef Jančovič toto poctenie, musím vec obšírnejšie predložiť.

Pri voľbe krajinského vyslanca 2. októbra m. roku vzdor všetkého nátlaku zostal výš menovaný p. rychtár neohrozeným ľudákom. Po voľbe, dľa toho ešte pred voľbou učeného vyhrážania predvidiac, že bude od hlavného slúžneho z úradu rychtárskeho suspendovaný, on predišiel to a sám pisobne zadal poďakovanie za úrad rychtársky. Toto poďakovanie ale nebolo prijaté, lež vzdor tomu pán Ľudovít Rákoczy včulajší hlavný slúžný v Novom meste pri Váhu ho suspendoval. Na to

nepriatelia p. Jozefa Jančoviča, aby mu čím väčšou hanbu učiniť mohli, v celom mestečku dali vybubnovať, že je suspendovaný, kdežto to nebolo rozkázané v listine suspendujúcej, len to, aby o tom predstavenstvo mestečka bolo upovedomené. K tomu verejne vytrubovali, že viac nikdy žiadan úrad nebude môcť nosiť, ba ani pastierom obecným nesmie byť.

Miesto predošlého hlavného slúžneho dostali sme nového, ktorý — Ľudovít Tóth hlavný slúžný vo Veľkých Topolčanoch, úcta a pochvala jemu za to — nedal sa zachvátiť prílišnou zášťou proti ľudovej strane a menovaného pána rychtára zpiatky uviedol do jeho úradu rychtárskeho. Bolo to krásne, keď tí jeho nepriatelia museli ten buben na ruby obrátiť a to predošlé bubnovanie s dlhým nosom odbubnovať dať.

Obyvateľom nitra-bajnanským ale to nebolo ešte dosť, preto k zadostučineniu za tú hanbu jemu prv prekázajú, k vynahradeniu za škodu na dobrom mene jeho utrpenú a k prekázaniu svojej lásky zariadili veľkú slávnosť, pri ktorej ovenčenú tabuľu rychtársku na dom jeho pribíjali. To bolo 6-ho t. m. Večer o pol osmej zišli sa všetci obyvatelia z mestečka nášho na vrchnom konci, odtiaľ sa pohli na čele nesúc zástavu národnú maďarskú, z faklami a sviecami, počtom asi tridsať, z muzikou a nepočtým množstvom ľudu tiahli cez cesty mestečka až k domu pána rychtára, kde jemu na slávu privolávajúc pribili tabuľu, odtiaľ zase išli cez dolný koniec mestečka až k domu pánov školských bratov, tu sa obrátili a vzali zpiatočnú cestu; prijdúc k domu pána rychtára zase volali «Ľljen», potom ale s tým istým krásnym poriadkom prišli na hlavné miesto mestečka, tu ešte pár kúskov zahrali a pred deviatou hodinou pekne ticho sa rozišli.* Pri celej tej slávnosti nikomu ublížené nebolo, lebo všetci boli si toho povedomí, že to neni žiaden politický prôvod, len preukázanie úcty a lásky svojmu milovanému pánu rychtárovi, ktorému aj ja ešte jednúc privolávam: Sláva mu! Nech žije!

Omega.

Štefanova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Keď sa rozniesol chýr o smrti nekďajšieho zlopostného ministerpredsedu Kolomana Tiszu, akási uspokojenosť naplnila všetkých tých ľudí, ktorí ešte ducha kresťanského u seba prechovávajú a zákony krajinské vo svätej úctivosti majú. Veď ubudol zase jedon trízniť, lebo je známe, že nebohý už Tisza vo svojom ministerstve sa tak vyznačil, že nebolo človeka v celej krajine, ktorý by sa mu bol mohol v jeho skutkoch vyrovnáť. Liberáli teda dlho rozmýšľali, kto by asi bol hodný toho masného hrnce, ktorý by aj tak tyraníť vedel. Naposledy stal sa hodným tohoto dobre známy Alexander Wekerle. Tento sa tiež vyznačil, ponač pod ním ustálil sa zá-

* Po ceste viac rázy zastanúc privolávali na slávu Jeho Jasnosti, Duchovným otcem, pána hlavného slúžneho Ľudevita Tótha, pána rychtára Jozefa Jančoviča a obyvateľov mestečka.

kon o tom civilnom manželstve, o beznábožnosti a o recepcii židov.

Keď ale tento Wekerle nedosiahol predsa taký stupeň tyranstva, jako Tisza, hľadali liberáli súcejšieho. I nebolo treba zložiť filozofickú zkušku, aby vyhladali takého človeka, ktorý by aspoň z ďaleka Tiszovi sa podobal. Na raz objaví sa jedon predtým neznámi človek, a to je Bánffy Dezső. Toto človečisko nielen že nedosiahlo stupeň tyranstva Tisovho, ale ešte ho ďaleko prevýšil. Neberúc ohľad ani na Boha, tým menej na ľudí, zrútil všetko, čo mu v ceste stálo, a najviac zadal rán cirkvi katolíckej a ľudovej strane, ktorá pri minulých voľbách takrečeno ukrižovaná a len zázrakom — môžem povedať — vzkriesená bola.

Pod Bánffym inej stránke zvíťazil, tým menej ľudovej, zázrakom bolo, pretože Bánffy prekročil aj tie najtiransejšie city Kolomana Tiszu.

Včul ale poviem, čo mňa k tomuto pohnulo, abych sa ešte s tým už zomrelým Tiszom zaobieral, a to je asi nasledovné :

Keď náš ľud počuje o nesvedomitosti takýchto ministrov, *klade vinu skoro na hlavu* Jeho Veličenstva, kráľa, hovoriac, že prečo takýchto tyranov za ministrov vymenuje.

Aby teda táto nezákľadná myseľ mnohých ľudí nehatila, podám nasledovné tomu vysvetlenie.

Monarchia môže byť lebo absolútna (despocia) alebo ústavná (konštitúcia). V absolutnej monarchie panovník panuje dľa svojej ľubovôle nad celým štátom, není nikomu zodpovedný, iba samému Bohu. V ústavnej monarchie ale, ako na príklad v Uhorsku panovník je síce tiež hlavným nosičom štátnej moci, ale predsa jeho moc ohraničená je ústavou (konštitúciou). Túto ústavu zastáva snem, ktorý pozostáva z vyslancov, ktorých my volíme. Títo vyslanci podelení sú na strany. Ktorá strana je silnejšia z tej musejú byť ministri, pretože Jeho Veličenstvo dľa ústavy len z tej najvládnejšej strany ministrov vymenovať môže.

Koho teda zaujíma vec, že prečo takíto tiranskí ministri panujú, nech nedáva vinu na kráľa, ale nech sa každý usiluje, aby čím skorej na sneme ľudová strana vo väčšine bola. Potom takýchto tyranov zaiste nebude, lebo potom náš i tak ústavný kráľ bude z tej ľudovej absolutnej väčšiny ministrov vymenúvať.

Teda je zrejmé, že nie kráľ, ale *za pálené bažiací voličia toho príčina sú*. Takí voličia vtedy na nič nedbajú, len potom sa zbadajú, keď im kožu s tela fahajú.

Keď takto všetci rozmýšľať a dľa toho aj jednať budeme, zasvitne nám blahá budúcnosť. Tak nám Pán Boh pomáha!

R. T.

Z Kostolán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Voľba v Kostolanoch sa už minula, ale liberáli nie,

títo páni si myslia, že ešte aj teraz budú dostávať zrkadla, múku, baraní guláš a čo si len žiadajú.

Ba sám pán rychtár na tom je, že on aj teraz bude dostávať 13 porcií gulášu, 7 litrov vína a k tomu ešte aj pol vedra vody. Kasír a ostatní druhý zas podostávali zrkadla múky aj 50 korún. Jeden aby si mohol fúzy a kozacú bradu vytáčať, druhý si myslel, že bude belší keď sa bude kukaf do zrkadla, a tretí aby mohol zas svoj nos vypárať, štvrtý aby si preliat gágor, na ktorý nebude viac chrechlať, ale nepomohlo mu nič. Medzi nimi bol jeden, ktorý mal ľudové srdce, pretože ale ho veľmi páliło, tak musel ho zaliat tým trápením.

Hľa, takéto oldomáše robily sa v Kostolanoch pred voľbou! Ktorým je teraz ľúto nad víťazstvom našej ľudovej strany, že musia zas byť poddaný tým krivonoscom, ináčej by boly páni títo ostali pri svojich úradoch.

Po pri tomto chodili ešte po celú noc k našim ľudákam, a navádzali ich jako tí z tej refaze aby ostali s nima.

Pán Boh nám ale predsa pomôhol.

Nech žije ľudová strana! M. F., mládenec.

Na známost'.

Zpomedi tých, ktorých bola kraj. vzájomná poistujúca spoločnosť (**orsz. kölesönös-biztosító-társaság**) zapravotila pre náhradné poplatky a ktorýchž záležitosť sme my prevzali, viacerí zpytovali sa už, ako to stojí s jejich pravotou. Aby sme nemuseli, bo by sme ani nestačili, osobitne každému odpovedať, týmto dávame na známost' všetkým, že vyjmúc jedného-druhého, ktorí opozdile poslali nám pravotárske splnomocnenie, — náš pravotár šiel na pojednávanie každej stránky našej a urobil pokroky, ktoré boly potrebné. Do teraz však ani jedna ešte pravota nie je zakončená. Keď ktorá kedy zakončí sa, patričnú stránku potom upovedomíme o výsledku.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 43.

Zo zbierky Petra Reiffersz po 20 hal.: Ján Bagan, Matej Škutta, Ján Letvaj, Michal Meschar, Ján Haluska, Maria Gaura, Terezia Gaura, Maria Michalek, Ondrej Palovič, Ondrej Vandlík, Ondrej Gaura, Ján Fajna, Ondrej Had, Ján Had, Maria Palovič, Ondrej Kissa, Ján Tomko, Anna Vančo, Ján Szabada, Ján Lisek, Juraj Kufa, Jozef Kufa, Franc Kufa, Ján Karkoška, Jozef Koza, Jozef Ježovič, Augustín Ježovič, Ján Podošva, Anna Chorvath, Katarina Navrátil, Maria Šimo, Michal Derečka, Ján Hello, Šlichtik, Pavel Vojtula, Czudak, N. N., Pavel Jadamus, Jurikovský, Pindor, Orechovský, Ján Dovalovský, Ján

Lelek, Katarina Lelek, Jozef Vajdik, Jozef Brvenik, Jozef Lisý, Jozef Lacko, Juraj Gaura, N. N., Mathilda Paul, N. N., Anna Šule, Ondrej Leštinský, Ján Polnus, Ján Jacko, Tomáš Gerec, Ján Gallo, Zuzanna Babec, Katarina Galko, Ondrej Mráz, Michal Repik, Maria Marček, Zuzanna Marček, Martin Marček ml., Augustín Marček, Maria Marček ml., Augustín Marček, Emilia Marček, Ondrej Labaj, Jozef Birvoň, Ján Jáger, Ján Peťko, Mariška, Jozef Ráth, Ján Mihalo, Michal Bartko, Ján Bartko, Ondrej Lučanský, Ján Kuzník, Ján Valek, Juro Hrubej, Michal Kolárik, Ondrej Grofčík, Ján Dovalovský, Ján Lišťák, Gustav Pájer, Jozef Prídavok, Czimboráni, Anna Ficko, Maria Šimo, Anna Chorvát, Michal Mišík, Ján Bagan, Karol Mišík, Jozef Mišík, N. Smolár, Ondrej Vandlík, N. Weil, Ondrej Nitránsky, Adolf Tyroler, Ján György. Spolu číslo 1—43. **4659 korún 12 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Rozhovor medzi Petrom Mrzutovským a Pavlom Miernosmyslovičom na drevách Aderových pri Dunajci spišskou Magurou.

— Idem vo svet! — už si neviem poradiť! — dám role do árendy! — Hm! ale kto mi ich vezme teraz? Nie! — predám všetko! a pojdem, kde ma oči zavedú, lebo to už do nevydržania! už sa mi niečo stane — ach! to si ty Pavle? nuž kde-že kráčaš?

— Ty sa pýtaš mňa? ba skorej ja sa teba Peterko mám pýtať, kam ty taký rozčulený a jakýsi namrzený stúpaš a dudreš čosi ku sebe, ani náš Fišo, keď špekuluje, jako by mohol od «sprostého gója» z jednej koruny tridsať vytisnúť a vyciť?

— Ach milý môj Pavolko! ver' ani sám neviem kde idem; už neviem čo mám robiť. Posúd si, vlni mi násilne sluha do Ameriky odišiel; toho roku som jedného uprosil do služby, sa mi aj prisľúbil, o niekoľko týždňov mi dal odkázať, že on veru ide do Ameriky! Už som potom viac ani nehladal, bo čo kadejaký tulák pýta si toľko, čo až trhá človekom. Aj som si myslel, že sa dajako so synom a dcérou zaobídem, a hľa, čo sa mi zase prihodilo: od zväčera ti môj syn ustavične mučí hlavu, že on veru tiež ide do Ameriky; druhí vraj tam zarobia, posielajú, a on nič. A vieš, bračok, keby sme aspoň toľko tých dlhov mali, ale máličko toho, a potom ja som už nie taký mocný a chytrý jako heno pred 20 rokami. I včera prišla do nás naša kmotra vdova a vypráva, že jej syn tiež ustavične žvundre a omáľa tú Ameriku; jeho kamaráti mu vraj vždy hudú, že na koho on tu bude robiť; no posúd si, jakí to lagani, tí vobitelia a buričia parobci, jako rušia pokoj domový! Tá chudera ani nevie kde je, lebo čo si počne s tou roličkou sama, a len troje deti má.

— To vieš Peterko, nie len u vás, ale i z našej obci a zo susedných našich dedín a okolia, ani čo by všeobecne vyvandrovanie nastávalo, všetko sa perie von.

— Ja už neviem, moj drahý Pavelko, ký to hele-

ment a čo to za príčina, že čo deň, to vždy viac a viac sa ich z krajiny vyfahuje; veď už domy prázdne zostávajú; v čom je chyba, Pavelko?

— Hm! — Peterko ľubý! vieš, nakoľko niečo čítam a môj jednoduchý rozum zkusuje a váži aspoň tie okolnosti, medzi ktorými my žijeme, veru na niektoré príčiny, keby niečo ďalej rozmýšľal, i ty Peterko by si snadno prišiel.

Vieš, moj drahý Peterko, ja nakoľko pozorujem a merkujem, tak myslím, že v tieto časy, mnohí najviac z dichtivosti, chytro zbohatnúť, tiahnu do Ameriky; aj zo závidia, že druhý niečo viac peňazí má jako on, alebo i z nahuckania, jako si mi aj ty teraz o synovi tvojej kmotry povedal; pri čom je veľká bezbožnosť a sprostosť i zo stránky tých, ktorí huckajú, jako aj zo stránky toho, ktorý sa dá nahuckať. Takýchto, ktorý slabého otea a opustenú matku bez príčiny opustí a proti jejich vôle činí, Boh veru pozhovávať nebude a môže niektorý veľké nešťastie a nezdar očakávať, lebo rodičov šetrí a ich ctí je medzi hrmením a bliskaním oznámený božský príkaz.

(Pokračovanie nasleduje.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Zaosek. Za poslané nám utešené články srdečne ďakujeme. «Kritiku» nedáme do «Kreštana». Ona bude veľmi spôsobilá čo úvod druhého diela Vašich prác.

P. J. Ráďte si povšimnúť našej úpravy: «Vážne je vedeť». Akokoľvek aj ničili tí páni hlasy ľudákov, preto dá sa to ešte všetko napraviť. Tí betári rátajú len na vašu ľahostajnosť, že sa nebudete o právo svoje hlásiť.

Jeden prítomný, Boleráz. O tej peknej slávnosti vašej uverejníme váš dopis budúce.

A. J. st. K. V čase príhodnom použijeme. Srdečná vďaka!

Pltník. To sa tak nesmie nechať. Jestli sa to aj inakde tak hromadne vynechávajú hlasy ľudákov, treba bude tých popisujúcich predsedov nám opísať, čo je, kto je, že sa takých figlov dopúšťa.

A. Pr. v Pozl. Ten robotnícky spolok chce len oratovať tých, ktorí sa ešte dajú. Znam všetky plány socialistov. Medzi Slovákmi majú výbornú pre seba pôdu. Naša cirkev o tom ešte nevie, a proti tomu ani nič nerobí ale bude prinútená istotne chopiť sa dačoho, síce nakazíť sa nám môžu všetci. Sú tu takí apoštoli socialistov, ktorí sa hockedy aj povesiť dajú. Pešť a okolie jeho slovenské je už nasiakle. Teraz to pojde ďalej. Najprv bude krajinská konferencia slovenských socialistov, potom pojdu agitovať do Prešporku, do Košíc, do Prešova atd. Nám kňazom sa bude veľmi ťažko brániť proti nim.

**Doteraz 12.895 listov uznania a povďaky doka-
zuje,** že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašeľ, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, bolenie prsú, hlavy a zubov, klanie,

krče, zmeravenie rúk a nôh, trhanie, žalúdočnú chorobu, nechť k jedeniu, boľenie očí atď. rýchle a isto vyľieči. Je to na parížskej, berlínskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je V. Eugen Feller lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbi tento už tisíckrát vyzkúšaný rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísanú knižku, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanú a vyplatenej už knižku *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·10—9·60 kor., peštianska 9·05—9·50 kor., z Báčky 9·15 kor., banátská 8·95—9·20.

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·90	14·70	14·40	14·20	13·60	13·20
	6	7	7 ¹ / ₂	8		
	12·60	12·—	11·—	6·—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 5·— korún, hrubé 15·— korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·—·—. *Šušovica* horšia 08·—·—, lepšia 15·00—16·—·—. **Mak:** 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová —·—·—·—. Lucerna 43·—·—38·—·—, všetko 50 klg.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ⁸/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—·—, učená dobrá slanina 48·50—·— po 50 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; terey prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy —·—; koňaciny vrázkované k. —·—; tažené k. —·—·—.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —·—·—·—, väčšie —·—·—·— metr. cent.

Oznam.

Processia do Vamberie pôjde dňa 26. apríla z Jablonic o pol 7-mej po železnici, na Velehrade sa sideme s Laničkom. Ti, ktorí pôjdu od Trnavy ku Kútom, nech sa hlásia u Pavla Pinkava Modlenika v Jablonici (nitr. stol.). Vopred sa treba prihlásiť, lebo si musíme železničné vozy obstaraf. Vodca je Ján Hudec.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.) *

Ako som už viacrás počul, usilujú sa moji «dobrí priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uhodnoverný).

Čtený Pane! Moje ošípané nežraly a byly velmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na poďiv! nestačím svoje ošípané dost krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najosožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného prášku.

31/10. 1900.

S úctou

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Pritomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťstojeden.)

(Notárska pečaf.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u doktora Trnkóczy-ho sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy poštou: **Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.** — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Pút' do Maria-Celly

(v Štýrskej).

Odchod 31. mája. * Návrat 4. júna.

Pút konaf sa bude po železnici až po Türnitz; z Türnitzu ku sv. Anne, sv. Jozefovi až do Maria-Celly peší; z Maria-Celly po Kernhof podobne peší; z Kernhofu na Viedeň až do domu po železnici.

Prihlásiť sa možno do 20. mája u Cyrilla Lud. Čulák, kaplána, Komjáth (Nyitram.), bývalého maria-cellského spovedníka a u Martina Tarek Vágujhely (Nyitram.)

Cena cestovných lístkov ta a nazpät:

z Komjatíc	8 zl. 60 kr.
z Nových Zámkov (Érsekujvár)	8 « 60 «
z Nitri	9 « — «
z Nového M. nad V. (Vágujhely)	9 « — »
z Fraštáku (Lipótvár)	8 « 20 «
z Trnavi (Nagy-Szombat)	6 « 80 «
z Prešporku (Pozsony)	7 « 20 «

Pri prihlášení sa ráčte celú summu na p. C. L. Čuláka do Komjatíc alebo na p. M. Tareka do Vágujhely-u (Nyitram.) zaslať.

Krajinský pozemno-požičkový ústav pre malých hospodárov

dáva malým hospodárom na intabuláciu pri dlhšom alebo kratšom splácaní požičky.

Od založenia jeho už

23.262

požičku potrebujúci vzali do úžitku, ktorým spolu

73,407.300 korún

požičiek vyplatil.

Ohľadom spôsobu požičiek dá ústav vďačne vysvetlenie každému.

Na jednoduchý listový dopis každý obdrží úpravu a ústav na žiadosť stránky za veľmi malý obnos prevedie intabuláciu požičky, alebo aj ku zaokrúteniu predbežných výdavkov dá peniaze.

Kto sa ohľadom požičiek zaujíma, nech sa bezprostredne obráti na patričný ústav:

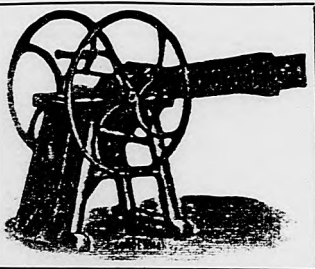
A kishirtokosok országos földhitelintézete

Budapest, Bálvány-utca 19. sz.

3-2

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firmám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláťačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámanie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v Bytči (Nagy-Bittse).

36-1

Oznam.

Processia do Vamberíc pôjde 23. apríla. Z Nádaša železnica až po prajské hranice sem a tam učiní 14 korún. Od Prajska sa pôjde peší. Na ceste sa stavíme vo Velehrade, Sv. Hostini a Sv. Kopecku v Holomúci. Ktorí chcú účasť mať na tom púte, nech sa 23. apríla do Nádašu ustanovia. Vodca je Ludvik Lavecska Felső-Diós.

Oznam.

Pán **Ján Tomana** vo Vittenci (nitrianska stolica) predáva dom pod numerom 264, sú v ňom dve izby, dve kuchyne a dve komory, jedna prešovňa, jedna veľká pivnica a k tomu veľký dvor, ďalej jedna veľká zahrada, sú v nej ovocné stromy, vo dvore je maštal; záhumnie a väčšie-menšie role. Kto by toto cheel kúpif, nech sa obráti na hore udaného.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. král. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, bolesti, záduhu, isebli, bolesti, závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, udieraniu krvi, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierekou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Najväčšia dielňa sveta na kosy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z pomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadováž.f, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dōrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodi sa k pozreniu.

Ceny Sv.-Antonskej-kosy sú:

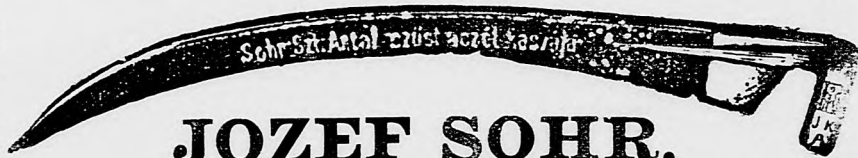
60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši. 1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladivko a penka 1 kor. 70 halerov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Fellerov „Elsa-Fluid“

so známkou „ELSA“

bol zlatými a striebornými medaillami vyznačený na výstavách v Berlíne, Londýne, v Marseille, v Nizze, Ríme a v Paríži.

Aby sa vyhlo každému omylu,

prosí sa týmto ctené obecenstvo, aby pri kupovaní „ELSA-FLUID“-u žiadalo si dôrazne

Fellerov „Elsa-Fluid“.**Fellerov „Elsa-Fluid“**

je prepotrebný ľudový a domáci liečivý prostriedok, ktorý poskytuje istú a rýchlu pomoc.

Fellerov „Elsa-Fluid“

je tisícnásobne vyzkúsený, výtečný Fluid zhotovený z rastlinových esencií, ktorý na počudovanie pomáha a lieči skoro všetky choroby.

Fellerov „Elsa-Fluid“jako o tom 12.546 poďakovacích listov svedčí, je vyprobovaný prostriedok proti **boleniu hlavy**, hučaniu v ušiach, nervovým chorobám, proti traseniu sa údov, slabosti a nedúživosti. — Hojí **bolenie zubov** a odstráni zlý zápach z úst a posilňuje jasnú. Isto účinkuje aj proti **boleniu svalov**, zapríčinenému prestydnutím (prechladnutím) alebo prievanom, ďalej proti pichaniu v boku, trhaniu v údoch, hostcu, reumatizmu a lámke v rukách a nohách. Zároveň slúži aj ako výtečná očná vôdka. Výtečný liek proti **nátche**, kašľu, zachrýpntiu, triaške a poteniu sa, jako aj proti zastaralým alebo novším žalúdočným neuhom, nechúti k jedlu, zamdlievaniu, kolike, žalúdočným ťažobám, kataru a proti mnohým iným chorobám. — Vďační pacienti na základe svojej vlastnej zkušenosťi píšu že :**Fellerov „Elsa-Fluid“**aj pri takých chorobách pomohol im rýchle a isto, ktoré sú neni tu vypočítané. V považlivých pádoch treba sa **poradiť lekára**, jako sa má upotrebiť Fellerov „Elsa-Fluid“, lebo mnohí pp. lekári, ktorí tento prostriedok pri svojich pacientoch upotrebili, odporúčajú ho čo najvrelšie.**Fellerov „Elsa-Fluid“**

je len ten, ktorý v návode priloženom ku každej fľaške označený je menom Feller a ktorý na každej fľaške má ochrannú známku „Elsa“.

Fellerov „Elsa-Fluid“

nemá sa so žiadnym iným fluidom zameniť; žiadajme si vždy dôrazne Fellerov „Elsa-Fluid“. Chráňme sa od padelania. Každý, kto dorábateľovi «Fellerovho Elsa-Fluidu» zašle dajakú padelaninu tohoto lieku, dostane odmenu.

Návody k upotrebeniu a prospekty zasielajú sa zdarma a franko.

Franko a za zaobalenie nič nerátajú na dobierku alebo za vopred zaslanú cenu rozposiela jedine dorabateľ :

Eugen V. Feller,

Lekáreň ku Sv. Trojici cis. kr. dvorný dorabateľ jeho Jasnosti kniežata Filipa Baurbaua.

Stubica.**Kostolná ulica 18. (Záhrebská stolica.)****CENY:**

1 tucet Fellerovho «Elsa-Fluid»-u stojí poštou na bársktoré miesto franko 5 kor.

2 tucty 8 kor. 60 h.

3 « 12 « 40 «

4 « 16 « — «

Menej než 12 fľašek sa po pošte nerozposiela.

Hlavný sklad v Budapeštiu apatekára **JOZEFA TÖRÖK**,

Király-utca č. 12., potom

Eggerová apatieka ku «Palatinovi»,

Váci-körút č. 17.

a u apatekára **Bélu Zoltán**,

Nagykorona-utca č. 23.

